

Opće informacije - Latvija

SADRŽAJ

- 1 Na koji se način može sačiniti raspolaganje imovinom zbog smrti (oporuka, zajednička oporuka, ugovor o nasljeđivanju)?
- 2 Treba li ga registrirati i na koji način?
- 3 Postoje li ograničenja slobode raspolaganja imovinom zbog smrti (npr. nužni dio)?
- 4 Tko nasljeđuje i koliko u slučaju izostanka raspolaganja imovinom zbog smrti?
- 5 Koje je tijelo nadležno:
 - 5.1 u slučajevima nasljeđivanja?
 - 5.2 za primanje izjave o odricanju ili prihvatanju nasljedstva?
 - 5.3 za primanje izjave o odricanju ili prihvatanju legata?
 - 5.4 za primanje izjave o odricanju ili prihvatanju nužnog dijela nasljedstva?
- 6 Kratak opis postupka rješavanja nasljedstva sukladno nacionalnom zakonu, uključujući likvidaciju ostavine i raspodjelu imovine (time su uključeni podaci o tomu je li postupak nasljeđivanja pokrenuo sud ili neko drugo nadležno tijelo po službenoj dužnosti)
- 7 Kada i kako osoba postaje nasljednik ili legatar?
- 8 Jesu li nasljednici odgovorni za dugove preminuloga i pod kojim uvjetima?
- 9 Koji su dokumenti i/ili informacije potrebne u svrhu registracije nepokretne imovine?
 - 9.1 Je li imenovanje upravitelja obvezno ili je obvezno na zahtjev? Koje je korake potrebno poduzeti ako je imenovanje upravitelja obvezno ili obvezno na zahtjev?
 - 9.2 Tko je ovlašten za izvršavanje oporuke nakon smrti i/ili upravljanje ostavinom?
 - 9.3 Koje ovlasti ima upravitelj?
- 10 Koji se dokumenti obično izdaju sukladno nacionalnom zakonu tijekom ili na kraju postupka nasljeđivanja kojima se dokazuju status i prava korisnika? Imaju li ti dokumenti posebnu dokaznu snagu?

Ovaj je informativni članak pripremljen u suradnji s [Vijećem javnih bilježnika Europske unije \(CNUE\)](#).

1 Na koji se način može sačiniti raspolaganje imovinom zbog smrti (oporuka, zajednička oporuka, ugovor o nasljeđivanju)?

U skladu s člankom 418. Građanskog zakonika (*Civillikums*) oporuka je bilo koja jednostrana uputa koju je sastavila osoba za slučaj njezine smrti i koja se odnosi na svu njezinu imovinu, dio imovine ili pojedine stavke imovine ili prava. U skladu s člankom 420. Građanskog zakonika oporuku može sastaviti bilo koja osoba, osim maloljetnika. Maloljetnici koji su navršili 16 godina mogu

sastaviti oporuku koja se odnosi na njihovu neovisnu imovinu (članak 195. Građanskog zakonika). Maloljetnici koji imaju skrbnike također mogu sastaviti oporuku. Međutim, u skladu s člankom 421. Građanskog zakonika, osobe koje ne mogu izraziti svoju namjeru nisu sposobne sastaviti oporuku.

U Građanskom zakoniku predviđeno je da oporuke prema obliku mogu biti javne ili privatne.

Javne oporuke sastavljaju se pred javnim bilježnikom ili obiteljskim sudom. Javna oporuka mora se sastaviti u nazočnosti oporučitelja. Izvornikom javne oporuke smatra se primjerak unesen u upisnik isprava javnog bilježnika ili konzula ili u upisnik oporuka pred obiteljskim sudom. Oporučitelj dobiva primjerak oporuke nakon potpisivanja izvornika.

U skladu s člancima 445. i 446. Građanskog zakonika privatna oporuka valjana je ako postoji jamstvo da ju je sastavio oporučitelj i da točno odražava njegove ili njezine posljednje želje. Privatne oporuke sastavljaju se u pisanom obliku. Cijelu oporuku oporučitelj mora vlastoručno napisati i potpisati.

U skladu s člankom 604. Građanskog zakonika oporuka u kojoj se dvije ili više osoba međusobno imenuju nasljednicima s pomoću jednog instrumenta naziva se zajedničkom recipročnom oporukom. Ako u skladu s takvom oporukom imenovanje jedne osobe nasljednikom podliježe uvjetu da mora postojati imenovanje druge osobe i da mora biti valjano, pri čemu imenovanje može ili ne mora biti valjano samo zajednički s drugom osobom, radi se o uzajamnoj oporuci.

U skladu s člankom 639. Građanskog zakonika ugovorno nasljeđivanje utvrđuje se ugovorom u skladu s kojim jedna stranka dodjeljuje prava na svoje buduće nasljedstvo ili njegov dio drugoj stranci, ili nekoliko stranaka jedne drugima dodjeljuju takva prava. Takva vrsta ugovora naziva se ugovorom o nasljeđivanju. U ugovoru o nasljeđivanju jedna stranka može dodijeliti nasljedstvo drugoj stranci ili trećoj osobi. U ugovoru o nasljeđivanju nije dopušteno isključenje iz nasljedstva.

2 Treba li ga registrirati i na koji način?

Ako se raspolaganje imovinom nakon smrti sastavlja u obliku javne isprave (javnobilježnička isprava, oporuka koju je ovjerio obiteljski sud), ona se upisuje u javni upisnik oporuka. Raspolaganja imovinom nakon smrti koja se privatno sastavljaju ne upisuju se osim ako su pohranjena kod ovlaštenog javnog bilježnika ili na obiteljskom sudu.

3 Postoje li ograničenja slobode raspolaganja imovinom zbog smrti (npr. nužni dio)?

Oporučitelj može slobodno odrediti raspolaganje cijelom ostavinom u slučaju smrti uz ograničenje da osobe koje imaju pravo na nužni dio moraju dobiti navedeni nužni dio. Osobe koje imaju pravo na nužni dio imaju samo pravo tražiti prijenos nužnog dijela u novčanom obliku.

4 Tko nasljeđuje i koliko u slučaju izostanka raspolaganja imovinom zbog smrti?

U skladu s Građanskim zakonom, pravo nasljeđivanja imaju bračni partneri, rodbina i posvojčad.

Posvojče i njegovi ili njezini potomci nasljeđuju od posvojitelja ili njegovih ili njezinih rođaka. Potomci posvojčeta nasljeđuju od posvojčeta, kao i posvojitelj ili njegova ili njezina rodbina. Nasljednik koji je niži u nasljednom redu ne nasljeđuje ako je nasljednik koji je više u nasljednom redu izrazio namjeru primiti nasljedstvo.

Bračni drug nasljeđuje zajedno s nasljednikom iz prvog, drugog ili trećeg nasljednog reda. Kada nasljeđuje zajedno s nasljednikom iz prvog nasljednog reda, bračni drug prima udio koji je jednak udjelu potomka ako je broj potomaka koji su izrazili namjeru nasljeđivanja manji od četiri, ali ako postoji četiri ili više potomaka koji su izrazili namjeru nasljeđivanja, bračni drug nasljeđuje četvrtinu. Kada nasljeđuje zajedno s nasljednicima iz drugog ili trećeg nasljednog reda, bračni drug prima polovinu ostavine. Bračni drug prima cijelu ostavinu ako nema potomaka iz prvog, drugog ili trećeg nasljednog reda ili ako nisu izrazili namjeru nasljeđivanja.

Rodbina oporučitelja nasljeđuje posebnim redoslijedom, koji se djelomično temelji na vrsti srodstva, a djelomično na stupnju srodstva. Zakonski nasljednici na temelju nasljednih redova dijele se u četiri različita reda:

1. u prvom nasljednom redu, bez razlike u odnosu na stupanj srodstva, nasljeđuju svi oni nasljednici oporučitelja između kojih, s jedne strane, i oporučitelja, s druge strane, ne postoje drugi nasljednici koji bi imali nasljedno pravo;
2. u drugom nasljednom redu nasljeđuju predci najbližeg stupnja srodstva kao i braća i sestre oporučitelja te djeca braće i sestara koji su umrli prije oporučitelja;
3. u trećem nasljednom redu nasljeđuju polubraća i polusestre oporučitelja i djeca polubraće i polusestara koji su umrli prije oporučitelja;
4. u četvrtom nasljednom redu nasljeđuje preostala rodbina najbližeg stupnja srodstva bez razlike između potpunog srodstva i polusrodstva.

5 Koje je tijelo nadležno:

5.1 u slučajevima nasljeđivanja?

Ovlašteni javni bilježnik.

5.2 za primanje izjave o odricanju ili prihvatanju nasljedstva?

Ovlašteni javni bilježnik.

5.3 za primanje izjave o odricanju ili prihvatanju legata?

Ovlašteni javni bilježnik.

5.4 za primanje izjave o odricanju ili prihvatanju nužnog dijela nasljedstva?

Ovlašteni javni bilježnik.

6 Kratak opis postupka rješavanja nasljedstva sukladno nacionalnom zakonu, uključujući likvidaciju ostavine i raspodjelu imovine (time su uključeni podaci o tomu je li postupak nasljeđivanja pokrenuo sud ili neko drugo nadležno tijelo po službenoj dužnosti)*

Nakon otvaranja nasljedstva nasljednik mora izraziti namjeru prihvatanja ostavine. To se obavlja podnošenjem zahtjeva za nasljedstvo ovlaštenom javnom bilježniku. Ovlašteni javni bilježnik pokreće ostavinski postupak, najavljuje otvaranje nasljedstva, utvrđuje osobe koje imaju pravo na ostavinu i izdaje potvrdu o nasljeđivanju.

Ako se nasljeđivanje odvija u okviru raspolaganja imovinom, to treba dostaviti ovlaštenom javnom bilježniku koji će ga pročitati i smatrat će da je stupilo na snagu u skladu sa zakonom. I u tom slučaju nasljednik mora izraziti namjeru prihvatanja ostavine. Ako je imenovan oporučni nasljednik, i on će biti naveden u potvrdi o nasljeđivanju.

U latvijskom zakonodavstvu nije predviđena likvidacija i podjela imovine oporučitelja. To oporučitelj može predvidjeti u raspolaganju imovinom, ali takvi slučajevi nisu uobičajeni. Kada je ovlašteni javni bilježnik potvrdio nasljednike koji imaju pravo na ostavinu, nasljednici mogu ostati zajednički vlasnici naslijeđene imovine ili podijeliti ostavinu sklapanjem ugovora o podjeli ostavine. Ako samo jedan ili neki od nasljednika žele podijeliti ostavinu, a drugi se s time ne slažu, stranke koje žele podijeliti ostavinu mogu pokrenuti ostavinski postupak pred sudom.

Jedini slučaj u kojem je zakonom predviđena prodaja imovine oporučitelja jest kada nema nasljednika i kada je imovina priznata kao *bona vacantia*, u nadležnosti države. Ako ima vjerovnika, imovinu na aukciji prodaje ovlašteni ovršitelj. Ako nema vjerovnika, Porezna uprava donosi odluku o raspolaganju imovinom.

7 Kada i kako osoba postaje nasljednik ili legatar?

U skladu s definicijom iz članka 500. Građanskog zakonika, ako je osoba naslijedila samo pojedinačni predmet u ostavini, a ne cijelu ostavinu ili dio cijele ostavine, nasljedstvo se naziva oporučno nasljedstvo, a osoba kojoj se dodjeljuje oporučni je nasljednik (legatar).

Ta osoba mora podnijeti zahtjev za nasljedstvo ovlaštenom javnom bilježniku. Ako postoji raspolaganje imovinom, također ga treba dostaviti ovlaštenom javnom bilježniku i on ga mora pročitati. Ovlašteni javni bilježnik izdaje potvrdu o nasljeđivanju nasljednicima i oporučnim nasljednicima (legatarima) po isteku razdoblja prihvatanja nasljedstva koje je odredio javni bilježnik (najmanje tri mjeseca) ili u skladu s Građanskim zakonikom (godinu dana nakon otvaranja nasljedstva ili nakon prihvatanja otvaranja nasljedstva).

8 Jesu li nasljednici odgovorni za dugove preminuloga i pod kojim uvjetima?

U Građanskom zakoniku propisano je da s prihvatanjem i stjecanjem nasljedstva na nasljednika prelaze sva prava i obveze oporučitelja, ako nisu prestale nakon njegove smrti. Nasljednici odgovaraju za dugove oporučitelja, uključujući vlastitom imovinom ako naslijeđena imovina nije dovoljna. Nasljednik koji je prihvatio ostavinu na temelju popisa imovine odgovara za dugovanja oporučitelja i ostale tražbine protiv njega ili nje samo do vrijednosti ostavine.

9 Koji su dokumenti i/ili informacije potrebne u svrhu registracije nepokretne imovine?

Potvrda o nasljeđivanju i zahtjev za upis podnose se u zemljišne knjige.

9.1 Je li imenovanje upravitelja obvezno ili je obvezno na zahtjev? Koje je korake potrebno poduzeti ako je imenovanje upravitelja obvezno ili obvezno na zahtjev?

Mogu biti imenovane sljedeće osobe:

- nakon otvaranja nasljedstva– skrbnik ostavine. Na zahtjev nasljednika ili u određenim slučajevima propisanim zakonom (na primjer ako je ostavina opterećena dugovima, ako nema nasljednika ili ako nije moguće s njima stupiti u kontakt itd.), ovlašteni javni bilježnik uspostavlja skrbništvo nad ostavinom posebnim aktom koji se šalje obiteljskom sudu u svrhe imenovanja skrbnika;
- izvršitelj oporuke – to se obavlja za života oporučitelja, pri sastavljanju oporuke.

9.2 Tko je ovlašten za izvršavanje oporuke nakon smrti i/ili upravljanje ostavinom?

Oporuku koja je stupila na snagu izvršava izvršitelj oporuke koji je u tu svrhu imenovan u oporuci ili putem drugog posebnog instrumenta za izvršenje oporuke. Ako nije imenovan izvršitelj, oporuku izvršava nasljednik imenovan u oporuci. Ako ne postoji izravni oporučni nasljednik, oporuku izvršava skrbnik ostavine kojeg je imenovao obiteljski sud na temelju ovjerene odluke javnog bilježnika.

9.3 Koje ovlasti ima upravitelj?

Pravni položaj izvršitelja oporuke i ograničenja njegovih ili njezinih prava i obveza definirani su namjerom oporučitelja koja je izražena u oporuci. Ako nema dodatnih uputa oporučitelja, izvršitelj oporuke mora osigurati samo poštovanje i izvršenje posljednje volje oporučitelja i osigurati rješavanje ostavine i njezinu podjelu među nasljednicima na temelju zakona i na temelju oporuke, u mjeri koja je nužna za tu svrhu.

Skrbnici ostavine neovisno upravljaju ostavinom te ju zastupaju i djeluju u njezino ime. Skrbnici upravljaju ostavinom s dužnom skrbi i pažnjom s kojom bi kao vlasnici upravljali vlastitom imovinom. Tijekom razdoblja upravljanja skrbnici dostavljaju godišnja izvješća obiteljskom sudu i završno izvješće kada je ostavina podijeljena nasljednicima ili nakon ukidanja skrbništva iz drugih razloga. Skrbništvo i pravo skrbnika na djelovanje u ime ostavine prestaju kada javni bilježnik izda potvrdu o nasljeđivanju.

10 Koji se dokumenti obično izdaju sukladno nacionalnom zakonu tijekom ili na kraju postupka nasljeđivanja kojima se dokazuju status i prava korisnika? Imaju li ti dokumenti posebnu dokaznu snagu?

Ovjereni javni bilježnik izdaje potvrdu o nasljeđivanju u obliku javnobilježničkog akta. Zakonitost javnobilježničkog akta ne može se dovesti u pitanje. Može ga se osporiti pokretanjem zasebnog postupka.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 07/02/2019